

Barne-, Likestillings – og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 12.november 2012

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL ENDRINGER I BARNEVERNLOVEN

Vi viser til departementets høringsnotat 5. september 2012 om forslag til endringer i barnevernloven.

Ideelt Barnevernforum (IB) ble etablert november 2009. Formålet vårt er å arbeide for å sikre et mangfold av tilbud og for å utvikle forutsigbare rammebetingelser for ideelle virksomheter innenfor ansvarsområdet til BUF etat. Ideelt Barnevernforum fungerer som et konsultativt bindeledd mellom ideelle virksomheter og offentlige myndigheter. Videre fungerer vi som et forum hvor informasjon og erfaringer utveksles. Ideelle virksomheter ønsker ikke å være begrenset til en passiv leverandør av barneverntjenester, men en proaktiv samarbeidspartner med det offentlige tilbudet. Historien viser at det moderne barnevernet i Norge i all hovedsak har vært drevet frem av de ideelle organisasjonene. Med bakgrunn i lang erfaring og betydelig kompetanse fra barnevernsfeltet, ønsker vi som samfunnsaktører å kunne delta aktivt i utviklingen av framtidens barnevern til beste for utsatte barn, ungdom og familier.

1. MANGLENDE KUNNSKAP – OG KOMPETANSE OM DE IDEELLES PLESS I BARNEVERNET

Ideelt Barnevernforum konstaterer at høringsnotatet overhodet ikke forholder seg til private virksomheter. Dette finner vi underlig. Privat sektor står for over 50 % av institusjonstilbudet. Av dette utgjør de ideelle barnevernaktivitetene mellom 25 % - 30 % av det totale antall institusjonsplasser. Det er vanskelig å skjønne at det barnevernløftet som regjeringen har lagt opp til, ikke inkluderer våre barneverntiltak.

Det samsvarer dårlig med de tydelige politiske føringene fra Regjeringen om å prioritere ideelle aktører på barnevernsfeltet samt den nylig inngåtte samarbeidsavtalen mellom Regjeringen og ideell sektor på helse- og velferdsfeltet.

Vi tillater oss å undre oss over forvaltningens (departementets) snevre forslag som kun omfatter forholdet mellom stat og kommune. Vi tror ikke at dette er intensjonen fra regjeringen. Tvert imot har vi et bestemt inntrykk av at politikere, på sentralt og lokalt plan, ønsker seg et mangfold innen barnevernfeltet hvor de private ideelle aktørene har en tydelig plass. Vi viser for øvrig til evalueringsrapport om barnevernet fra Riksrevisjonen som etterlyser et større mangfold, samt til KS som vil at staten skal ha barneverntilbud som er riktig dimensjonert. Vi vil fremholde at det i evalueringsrapporten er større tilfredshet med tilbudet de private aktørene leverer enn det statens egne virksomheter tilbyr innenfor institusjonstilbudene.

2. FORUTSIGBARE OG LANGSIKTIGE AVTALER. BEKYMRING FOR NEDBYGGING AV INSTITUSJONSTILBUDET

Ideelt Barnevernforum har i flere år etterlyst rammevilkår - avtaler som sikrer forutsigbarhet for drift. Vi ønsker å inngå avtaler direkte med Bufdir som etter vår mening må ha et overordnet ansvar for institusjonsdrift. Det må være et statlig ansvar å gi spesialiserte tilbud til barn og unge som trenger fosterhjem som et alternativ til institusjon, sørge for institusjonsplass for ungdom i forhold til rus og adferd og gi tilbud om utredningsopphold på foreldre og barnsentre. Staten må også ha et ansvar for å gi tilbud til mindreårige asylsøkere (15 – 18 år), et ansvar som bør overføres fra UDI til barnevernet. Vi vil påpeke at det ligger historiske erfaringer, der hensynet til et landsdekkende og likeverdig tilbud, tilsier at et statlig ansvar for 2. linjetjenestens tiltaksapparat bør opprettholdes.

Det foregår en nedbygging av institusjonstilbud, både for barne- og ungdomsgruppen noe vi er sterkt bekymret for. Det er dokumentert, bl.a. fra Riksrevisjonens gransking av det kommunale barnevernet sommeren 2012 at det er store udekkede behov i kommunene som vil generere behov for flere gode tiltak på 2. linjenivå. Vi mener at manglende etterspørsel etter plasser er betinget av statens politikk overfor kommunene der det gjennom flere år har blitt gitt signaler om at barn under 12 år ikke skal plasseres i institusjon, noe vi vil sette spørsmålstegn ved da vi som leverandører opplever stadige henvendelser om plassering av barn som barneverntjenestene enten ikke har beredskapshjem/fosterhjemstilbud til, eller der barneverntjenesten ser at barnets problematikk ikke vil rommes innenfor en fosterhjems plassering. Vi tror dette vil bidra til at flere barn blir flyttet mellom flere fosterhjemstilbud. Gjennom de senere årene har Bufetat hatt som føring at fagteamene ikke skal kjøpe tjenester av private av økonomiske grunner. Vi mener dette har medført lavere etterspørsel. Vi er kjent med at forskjellen mellom private kommersielle og ideelle leverandører ikke har vært tilstrekkelig kjent i fagteamene. Når barneverntjenestene har bedt om å kunne benytte ideelle tiltak har de i konkrete saker blitt møtt med at det ikke var aktuelt med annet enn rene statlig eide tiltak. Dette tror vi er en av forklaringene på nedgang i etterspørsel etter plasser. Det er en kjensgjerning at antallet akutt plasseringer har økt de siste år (jfr statistikk fra SSB for institusjonsplasser i 2011). Vi ser dette som en mulig virkning av at barneverntjenestene ikke har fått tilbud om plasser de ser seg tjent med, og at sakene dermed har blitt unødig dratt ut i tid. jfr. v
årt punkt nr. 4

3. MANGLENDE KLAGEADGANG FOR KOMMUNENE – I FORHOLD TIL STIFTELSE

I dag har ingen kommuner klageadgang til institusjoner som er organisert som en stiftelse, jfr. § 5-4 siste ledd. Departementet har i høringsnotatet pekt på problemer knyttet til statens/fagteamenes overprøving av kommunes vurderinger. For å sikre at den ønskede

samhandlingen mellom kommune og stat i realiteten vil skje, foreslår Ideelt Barnevernforum at fylkesmannen (evt. helsetilsynet) - evt. annen statlig myndighet gis anledning til å avgjøre faglig uenighet. Klageadgangen må også omfatte foreldre og barnsentre.

4. OMLEGGING AV FINANSIERINGSORDNINGEN

Det er stor sannsynlighet for at etterspørselen etter institusjonsplasser vil bli redusert dersom kommunene får større betalingsansvar for institusjonsplasser slik høringdokumentet legger opp til (midlene som overføres fra staten til kommunene er frie midler og ikke øremerket). Det kan i den sammenheng vises til erfaringer fra Oslo kommune. Da en slik omlegging kan få store utilsiktede virkninger og påvirke negativt det samlede tiltakspapparatet, bør spørsmålet utredes grundig før en eventuell endring vurderes. Så lenge staten har ansvar for institusjonsdrift, må staten sørge for å ha budsjettdekning. Når forslaget om å øke kommunenes egenandel har sin vesentligste begrunnelse i å gjøre «nåløyet mindre» for bruk av institusjonsplasser – er dette kritikkverdigg. **DET ER BARNET SOM HAR RETT TIL EN INSTITUSJONSPASS – IKKE KOMMUNEN.**

5. BRUKERMEDVIRKNING – RETTSSIKKERHET

Det er føringer i barnevernloven som sier at tiltak skal være ut fra «barnets beste» - ikke ut fra budsjett hensyn. Vi hevder at barns rettigheter i dag blir tilsidesatt, og at det er økonomiske hensyn som blir vektlagt. Vi vurderer det slik at barns rettssikkerhet svekkes i forhold til økonomiske tildelinger. Barnevernloven må bli en rettighetslov, hvor barnets beste blir avgjørende for den hjelpen som skal gis. Vi undrer oss over at forslaget fra departementet sier lite/ingenting konkret om barns rettssikkerhet. Det er vanskelig å se at departementet har lyttet til- tatt stilling til innspill fra barnevernsbarn og andre med tilknytning til feltet. Viser til Barnevernpanelet og Raundalen - utvalget (s.24 og 25).

Med hilsen

På vegne av Ideelt Barnevernforum

Frelsesarmeen
May Lisbeth Johansen

Kirkens Sosialtjeneste
Asbjørn Sagstad

Oslo Sanitetsforening
Kristian Bredby

Fossumkollektivet
Finn Arctander

Stiftelsen Vilde
Nora Brataas